

Loviisan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden kuntien yhteistyöstä merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisessä sekä laiksi pelastuslain 111. a §:n muuttamisesta

TEKL 23.04.2026
271/03.00/2026

Valmistelija

tekninen johtaja Nina Aro, puh. 040 658 0657

Yhteenveto hallituksen esitysluonnoksesta lausuntokoosteen laatimista varten

Esityksen tavoitteena on vahvistaa rannikkokuntien yhteistyötä ja varautumista pelastuslain 111. a §:ssä tarkoitetun jälkitorjunnan järjestämisessä, kun kyseessä on merialueella tapahtuva suuri alusöljy- tai aluskemikaalivahinko, ja rannikkokunnat vastaisivat jälkitorjunnan järjestämisestä ja siihen varautumisesta.

Pelastuslain 111. a § esitetään muutettavaksi siten, että kunnille kuuluvaan jälkitorjuntaan muodostetaan kolme rannikkokuntien yhteistoiminta-alueita. Loviisa sijoittuisi eteläiseen yhteistoiminta-alueeseen, johon kuuluisivat Uudenmaan ja Kymenlaakson rannikkokunnat. Yhteistoiminta-alueiden olisi laadittava varautumissuunnitelmat merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämiseksi.

Loviisan kaupunki pitää merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjuntaan varautumisen vahvistamista ja kuntien välisen alueellisen yhteistyön kehittämistä tarpeellisena. Suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunta edellyttää tehokasta ja selkeästi organisoitua yhteistyötä. Etenkin yksittäisen kunnan resurssit eivät riitä suuronnettomuuksien hallintaan, ja useissa kunnissa varautuminen on ollut vähäistä. Loviisan kaupunki näkee, että suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan johto- ja koordinoituvastuu olisi perusteltua kuulua pelastuslaitoksille, joilla on paras valmius ja osaaminen toimia vaativissa tilanteissa. Kuntien roolin tulisi painottua asiantuntijatehtäviin ja virka-avun antamiseen.

Loviisan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että lakiluonnoksessa esitetty valtion rahoitus kohdistuu pääosin varautumissuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen. Lakiesityksessä ei esitetä pysyvää tai ennakoitavaa rahoitusratkaisua rannikkokuntien käytännön torjuntavalmiuden ylläpitämiseen, kuten henkilöstöresursseihin, kalustoon ja osaamisen kehittämiseen. Lisäksi Loviisan kaupunki pitää ongelmallisena, että suurten merialueella tapahtuvien alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan rahoitusvastuu jää rannikkokunnille. Merialueen suuronnettomuuksien jälkitorjuntakustannukset ovat mittaluokaltaan eri tasoa kuin maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen kustannukset. Pitkäkestoiset ja laajat jälkitorjuntatoimet, jotka voivat kestää vuosia, voivat pahimmillaan sitoa merkittäviä henkilöstö- ja talousresursseja. Esityksen mukaan kunnan olisi ensin katettava kustannukset itse ja vasta tämän jälkeen ryhdyttävä perintätoimenpiteisiin vahingon aiheuttajaa kohtaan. Kansainvälisillä merialueilla tapahtuvien suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen vahingonaiheuttajan selvittäminen voi olla mahdotonta. Tarvittaessa ympäristövahinkorahastosta korvauksia voidaan hakea vasta jälkikäteen. Tämä voi vaarantaa kunnan taloudellisen tasapainon ja normaalin palvelutuotannon.

Kommenttinne jälki-lain 1 §:stä ja sen perusteluista

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne jälki-lain 2 §:stä ja sen perusteluista

Pykälän tavoite parantaa alueellista varautumista ja kuntien välistä yhteistä valmiutta sekä tukee merialueen suojelua. Kunnille osoitetut tehtävät ovat perusteltuja, mutta käytännön vastuiden ja toimivallan jaossa voisi muotoilu olla niin, ettei operatiivinen johtaminen hajautuisi.

Kommenttinne jälki-lain 3 §:stä ja sen perusteluista

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne jälki-lain 4 §:stä ja sen perusteluista

Alueellista yhteistyötä on tarpeen vahvistaa. Jälkitorjunnan operatiivinen johtovastuu tulisi kuitenkin selkeästi osoittaa pelastuslaitokselle ja kuntien rooli olisi toimia asiantuntijana. Tarvittaessa kunnat voisivat tarjota virka-apua pelastuslaitokselle.

Kommenttinne jälki-lain 5 §:stä ja sen perusteluista

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne pelastuslain 111 a §:n muutoksesta ja sen perusteluista

Loviisan kaupunki katsoo, että jälkitorjunnan johtovastuu tulisi olla pelastuslaitoksella, jolla on operatiivinen valmius ja kokemus, tilannekuvan hallinta, kemikaalitietoisuus ja -osaaminen, resurssien koordinointi sekä koulutus ja osaamisen ylläpito.

Kommenttinne varautumissuunnitelmien laatimiseen liittyvästä rahoituksesta

Varautumissuunnitelmien laadintaan liittyvää rahoitusta valtionavustusten kautta pidetään hyvänä. Lisäksi tulisi huomioida tarvittavan harjoittelun sekä henkilöstön kouluttamisen kustannukset.

Muut huomionne esityksestä

-

Esittelijä	Tekninen johtaja Nina Aro
Ehdotus	Tekninen lautakunta päättää lausua luonnoksesta edellä esitetyn mukaan.
Päätös	